

Helsingin vammaisneuvoston kokous (2/2024)

Aika: Tiistai 20.2.2024 klo 13.30–15.26.

Paikka: Kaupunginvaltuuston sali, kaupungintalo 2. krs. ja Teams-etäyhteys.
Osoite: Pohjoisesplanadi 11–13, Helsinki.

Kokous striimattiin klo 13.30–15.00 Helsinki-kanavalle, linkki:

<https://www.helsinkikanava.fi/fi/player/event/home?eventId=276756613>

Osallistuvat jäsenet:

Valtuustoryhmien edustajat:

Sirpa Puhakka	puheenjohtaja (Vasemmisto)
Kristiina Karhos	(Vihreät)
Jari Mönkkönen	(Kok.)
Eva-Maria Asukas	(SDP)
Marko Joensuu	(PS) (etäyhteys)

Yhdistysten edustajat:

Taru Reinikainen	Helsingin Kuuloyhdistys ry (etäyhteys)
Senni Hirvonen	Helsingin ja Uudenmaan Näkövammaiset ry (etäyhteys)
Markku Poikela	Helsingin Invalidien Yhdistys ry
Sari Sepponen	(varapj.) Kehitysvammatuki 57ry
Ari Österberg	Helsingin ja Uudenmaan Neuroyhdistys ry
Sirpa Halmela	Pääkaupunkiseudun Hengitys ry
Mikko Remes	Helsingin Reumayhdistys ry
Eveliina Lafghani	(varajäsen) Mielenterveysyhdistys HELMI ry (etäyhteys)
Peppi Santaniemi	Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiö sr
Susanna Haapala	Kynnys ry (etäyhteys)

Kaupungin toimialojen ja keskushallinnon pysyvät asiantuntijat:

Maria Tauriainen	Kasvatus ja koulutus
Pirjo Tujula	Kaupunkiympäristö (etäyhteys)
Tiina Larva	Kulttuuri ja vapaa-aika
Tove Nygård-Alanne	Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimi
Mauno Rönkkö	Kaupunginkanslia

Muut kaupungin edustajat:

Sanna Simola	projektisuunnittelija, kaupunginkanslia
Pirkko Excell	erityissuunnittelija, Sote:n osallisuus ja vuorovaikutus

Vammaisneuvoston sihteeri:

Tiina Lappalainen asiantuntija, kaupunginkanslia, kumppanuustiimi

Vierailijat: Osallisuus- ja viestinnän kanavat yksikön päällikkö Taika Tuunanen ja vuorovaikutusasiantuntija Anni Salla kaupunkiympäristön toimialalta sekä vammaispalvelujen ostopalvelupäällikkö Minna Eronen sosiaali- terveys- ja pelastustoimialalta. Viittomakielen tulkit: Marjo Rantonen ja Sandra Aaltonen.

1. Kokouksen avaaminen

Vammaisneuvoston puheenjohtaja Sirpa Puhakka avasi kokouksen klo 13.30.

2. Osallistujien toteaminen

Osallistujat esittäytyivät.

3. Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin.

4. Muistion hyväksyminen

Edellisen kokouksen [muistio 1/2024](#) on lähetetty 9.2. vammaisneuvostolle ja liitetty vammaisneuvoston verkkosivuille. Muistio merkittiin tiedoksi. Valittiin muistion tarkastajiksi Senni Hirvonen ja Kristiina Karhos.

5. Kaupunkiympäristötoimialan osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja

Kaupunkiympäristön toimialan (Kymp) osallisuus- ja viestinnän kanavat yksikön päällikkö Taika Tuunanen ja vuorovaikutusasiantuntija Anni Salla esittelivät kaupunginympäristön toimialan erilaisia keinoja osallistua ja vaikuttaa ympäristön suunnitteluun. (esitys liitteenä ja [tallenteelta](#)).

Vammaisneuvosto kiitti hyvästä esityksestä ja totesi, että sekä vammaisneuvostoa että järjestöjä on jo osin osallistettu esteettömyystyössä, mutta vammaisneuvosto ja järjestöt toivovat lisää tietoa Kyp:n suunnitelmista osallistaa järjestöjä ja vammaisneuvostoa. Keskustelussa tuotiin esiin, että vammaisneuvostolle on sula mahdollisuus seurata kaikkien kaavahankkeiden osallisuus- ja arviointisuunnitelmia, mutta rakennuslupa-vaiheessa tehtävä hankkeen esteettömyyselvytys olisi konkreettisempi taso vammaisneuvostolle seurata esteettömyyttä ja ne voidaan toimittaa vammaisneuvostolle. Joten ehdotettiin pohdittavaksi mahdollisuutta saada vuorovaikutusta hankkeen pääsuunnittelijan kanssa, kuinka esteettömyys on tarkoitus toteuttaa kyseisessä hankkeessa. Esimerkiksi katu- ja puistohankkeet ovat kaikkien nähtävillä ja kommentoitavissa. Esteettömyyden erikoistason kohteissa on järjestetty kokouksia, joissa esteettömyysasiat on käyty läpi, esim. Stansvikin esteettömän uimarannan suunnittelussa.

Vammaisneuvosto toi esiin huolen erityisasumisen ylisuurista vuokrankorotuksista. Kaupunkiympäristötoimiala on tehnyt asukkaiden kanssa vuokrasopimukset ja lähettänyt ilmoitukset vuokran korotuksesta, mutta Kyp on ohjannut keskustelemaan vuokrista Hekan kanssa.

Lisäksi keskustelussa toivottiin Kyp:n suhtautuvan vakavasti ympäristön esteettömyyteen ja tiedon saavutettavuuteen. Olisi tarve kehittää karttakyselyistä enemmän saavutettavia, että ne eivät rajoittaisi osallistumista. Myös Kypin teams-tilaisuuksissa voisi olla tarjolla kirjoitustulkkaukset tai livetekstitys, joka lisäisi kaikille tarkoitettun tiedon saavutettavuutta. Hankalana koettiin myös löytää helposti hankkeista tietoa, joten vammaisneuvosto toivoo, että tiedot hankkeista olisi helposti, ymmärrettävästi ja kootusti löydettävissä.

6. Vammaisten asumispalvelujen ja päiväaikaisen toiminnan asiakaskokemus & läheiskyselyn tulokset.

Vammaispalvelujen ostopalvelupäällikkö Minna Eronen esitteli vammaispalvelujen ostopalveluissa toteutettua laajaa tiedonkeruuta asumispalvelujen ja päiväaikaisen toiminnan asiakkaiden, läheisten, työntekijöiden ja palveluntuottajien kokemuksista ja tarpeista (esitys liitteenä ja [tallenteella](#)). Tiedonkeruu toteutettiin osana kilpailutusten valmistelua.

Vammaisneuvostossa todettiin, että asiakaskysely tuo esiin osallisuuden puutteita, joihin pitää puuttua sekä läheisten kokemaa ristiriitaa asemassaan hallita asiakkaan palvelukokonaisuutta ja kokemusta osallisuuden sivuuttamisesta. Tarvitaan enemmän asiakkaiden arvostavaa kohtaamista sekä läheisten kuulemista.

Vammaisneuvosto kysyi, onko asumispalvelujen kilpailutuksessa mahdollista painottaa palvelun laatua enemmän kuin hintaa sekä toivoi, että palveluja on mahdollista

käytännössä parantaa ja kehittää tiedonkeruun ehdotusten mukaisesti. Keskustelussa todettiin, että yksilöllinen palvelu ja itsemääräämisoikeuden toteuttaminen vaatii aikaa, henkilöstön riittävyyttä ja osaamista, johdolta tukea sekä yhteistyötä ja avointa vuorovaikutusta. Vammaisneuvosto painotti jatkuvan asiakaspalautteen keräämistä, myös palvelujen jatkuvaa kehittämistä.

7. Toimialojen ajankohtaiset

Kaupungin toimialojen asiantuntijat kertoivat ajankohtaiset terveiset toimialojen valmistelussa olevista ja päätöksentekoon tulevista asioista, joilla on yhdyspintaa vammaisneuvoston kanssa.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala (Sotepe):

- Vammaispalveluissa on varmistettu, että sekä kaupungin omissa palveluissa että ostopalveluissa päivitetään omavalvontasuunnitelmat ajan tasalle siten, että luvattu palvelun laatu ja turvallisuus täyttyvät. Myös vammaispalvelujen sosiaalityössä on käyty läpi palvelujen saatavuutta, asiakkaiden osallistamista, lasten kuulemistä sekä hyviä suunnitelmien ja toimenpiteiden kirjaamiskäytäntöjä.
- Valvira on ohjeistanut käyttämään erikseen nimikettä: ”sosiaalityöntekijä tilapäinen”, jos toimii pätevän työntekijän sijaisena. Sosiaalityöntekijän sijaisena työskentelevällä tulee olla suoritettuna aineopinnot ja pitkä harjoittelu ja hänen tulee olla kirjoilla opiskelemassa.
- Sotepe toteuttamaan omaishoitajakyselyn saatiin 900 vastausta, joita käytetään omaishoitajien jaksamisen tuen kehittämisessä. Omaishoitajat toivovat mm. eri tarpeisiin kohdennettua asiantuntemusta, sopivia tilapäishoidon muotoja aktiivista elämään eläville, tarjolla olevien palvelujen selkeämpää kuvaamista sekä enemmän arvostusta ja tietoisuuden nostamista omaishoitajuudesta. Raportista voisi pyytää esityksen vammaisneuvostolle.

Kulttuuri- ja vapaa-ajantoimiala:

- Liikuntatieteellisen seuran valtakunnallisen Liikuttaako-kyselyn kuntakohtaiset tulokset julkistetaan webinaarissa 21.3. Mukaan kerättiin järjestöjen kautta aiempaa enemmän tietoa toimintarajoitteisten henkilöiden liikkumisesta ja harrastusmahdollisuuksista. Vammaisneuvosto nosti esille toiveen käydä keskustelua tuloksista liikuntapalvelujen kanssa.
- Valtion liikuntaneuvosto selvittää parhaillaan soveltavan liikunnan tilannetta kunnissa. Helsingin kaupungin liikuntapalvelut on vastaamassa kyselyyn.

Kaupunkiympäristö:

- Reitistä Raide-Jokerin päätepysäkiltä Iiriskeskukseen esteettömyysjärjestelyistä järjestetään yhteistyökokous Näkövammaisten liiton edustajien kanssa 22.2.2024.
- Pormestarin asukasilta järjestetään Malmitalossa torstaina 29.2.2024. Pormestari Juhana Vartiainen isännöimän keskustelutilaisuuden tallenne [Helsinki-kanavalla](#). Ennen tilaisuutta Malmitalon aulassa voi keskustella Malmin asioista kaupungin asiantuntijoiden ja alueen muiden toimijoiden kanssa.

Tauko klo 15–15.15.

8. Muut asiat

Vammaisneuvosto on vastannut THL:n kyselyyn, jossa selvitettiin hyvinvointialueiden sekä vanhus- ja vammaisneuvostojen näkemyksiä ikäihmisten kotona pärjäämisen ja omaishoitajien tuen kehittämisestä. Avovastauksissa vammaisneuvosto nosti yleisellä tasolla esiin palvelujen riittävyyttä ja saatavuutta, sekä tarvetta saada asiakasprosessit kuntoon esim. omaishoidossa. Vastauksissa nostettiin esiin myös digisaavutettavuutta.

Sote-palveluja siirtyy yhä enemmän digipalveluihin, joka on saavutettavuusongelma, kun kaikilla ei ole laitteita tai osaamista, tai toimintakyvyn rajoitteet estävät digin käytön.

9. Tiedotusasiat

vammaisneuvostolle haetaan määrärahaa 12.000, - euroa vuodelle 2024. Hakemuksen liitteeksi on koottu vammaisneuvoston vuoden 2023 toimintakertomus. (liite)

Vammaisneuvostolla on laajaa toimintaa, on otettu kantaa merkittäviin asioihin ja lisätty proaktiivisuutta. Vammaisneuvoston vie eteenpäin järjestöjen esiin nostamia asioita.

Vammaisneuvoston iltakoulu digitaalisten palvelujen käytettävyydestä ja saavutettavuudesta järjestetään ma 26.2. klo 16.30–18 Teams-etäyhteydellä. Kalenterikutsu on lähetetty jäsenille ja varajäsenille ja kaupungin asiantuntijoille.

Kulttuurin ja vapaa-ajanlautakunta on kokouksessaan 30.1. tehnyt päätöksen [erityisuimakortin myöntämisperusteiden muutoksesta](#) 1.3.2024 alkaen. Päätös ei mennyt vammaisneuvoston ja järjestöjen toiveen mukaisesti, muutoksen tarvetta on selvitetty laajasti ja perusteltu päätöksessä.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti osallistujia aktiivisesta keskustelusta ja päätti kokouksen klo 15.26.

Sirpa Puhakka
puheenjohtaja
sirpa.puhakka(a)pp2.inet.fi

Tiina Lappalainen
sihteeri, asiantuntija
tiina.lappalainen(a)hel.fi

Muistion ovat tarkastaneet

Senni Hirvonen

Kristiina Karhos

Liitteet:

Vammaisneuvoston [30.1.2024 kokouksen muistio](#)

Kaupunkiympäristötoimialan osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja -esitys

Vammaisten asumispalvelujen ja päiväaikaisen toiminnan asiakaskokemus & läheiskyselyn -esitys

Vammaisneuvoston toimintakertomus vuodelta 2023